

První předvyplněné daňové přiznání online by mohlo být v roce 2026. Pokud vše půjde dobře

9.6.2023 - Zdeněk Truhlář | Ministerstvo financí ČR

Ministr financí Zbyněk Stanjura (ODS) plánuje za pár týdnů přijít s úspornými opatřeními.

„Nemusíme čekat na leden, abychom snížili provozní výdaje státu. Můžeme začít hned,“ tvrdí ministr financí Zbyněk Stanjura (ODS) v rozhovoru pro Český rozhlas Brno. Součástí úspor je rušení poboček Finančního úřadu, podle Stanjury je o služby zájem hlavně v období daňových přiznání. Úředníky v té době by mohli hostit na obecních úřadech, navrhuje ministr.

Schodek státního rozpočtu činil na konci května 271,4 miliardy korun. Přitom rozpočet na celý rok počítá se schodkem 295 miliard korun. Pane ministře, je podle vás reálné udržet plánovaný deficit?

Abych k tomu mohl dát definitivní stanovisko, potřebuji ještě čtyři pět týdnů. Uvidíme, jak se plní daň z příjmu právnických osob za rok 2022 a jaký bude příjem z windfall tax. Taký proběhne valná hromada ČEZ, a pokud to dopadne podle programu, tak by v srpnu mělo připutovat 44 miliard korun z dividendy do státního rozpočtu.

Až budeme mít dispozice, to bude zhruba kolem 10. července, všechna tato data k těmto třem okolnostem, tak budeme mnohem přesněji schopni říct, zda to udržíme, nebo ne.

Co je ale jasné už teď, že nemusíme čekat s tím, abychom snížili provozní výdaje státu až na 1. leden příští roku. Můžeme začít hned. Chtěl bych, aby to vláda v příštím týdnu projednala a abychom hledali úspory na straně státu už v letošním roce.

Věřím, že příští týden na vládě k tomu najdeme shodu. Pak bychom informovali veřejnost, v jakých oblastech to bude.

Půjdete na vládu s návrhem opatření, která mají propad státních financí zbrzdit už od poloviny letošního roku. O jaká opatření, alespoň rámcově, by se mělo jednat?

Rámcově jsou to ta tři, která jsou součástí našeho ozdravného balíčku na příští rok. To znamená snížení provozních výdajů, snížení celkového objemu platů ve veřejné sféře. A za třetí rušení národních dotačních programů. To jsou tři hlavní oblasti, ve kterých budu navrhopvat nejvíc opatření vládě.

Mín poboček, lepší servis

V Brně jste navštívil Finanční úřad pro Jihomoravský kraj. V dubnu ministerstvo financí vyhlásilo zrušení 77 územních pracovišť úřadu od 1. července. V Jihomoravském kraji se to týká šesti poboček, ve Zlínském čtyř. Je to finální stav, nebo v budoucnu uvažujete o rušení dalších poboček?

V této chvíli je to finální stav.

V příštích měsících a letech se zaměříme na to, abychom vybavili finanční správu opravdu moderním informačním systémem. Tak abychom mohli více digitalizovat veškerá daňová řízení a daňová přiznání, komunikaci mezi finanční správou a daňovými poplatníky. Ale taky oběh dokumentů uvnitř daňové správy.

Poté se k té otázce určitě ještě vrátíme, ale teď se budeme soustředit na ten nový informační systém.

Bylo rušení poboček finančních úřadů čistě z ekonomických důvodů? Zkrátka je to jeden způsob, jakým se snažíte hledat úspory?

Není to jenom ekonomický důvod, ten tam samozřejmě byl. Ale je tam i důvod kvality služeb, který poskytuje finanční správa krajům, obcím a městům.

Více než 50 těch pracovišť už dnes bylo v režimu 2 plus 2, to znamená dva zaměstnanci dva dny v týdnu. Ukázalo se, že mimo období, kdy už jsou odevzdány přiznání k dani z nemovitosti, což bývá leden, a přiznání k dani závislé činnosti, což bývá březen, je zájem občanů minimální.

A finanční správa nabídne obcím a občanům, daňovým poplatníkům v obcích lepší servis.

Soustředíme se na měsíce, kdy se podává nejvíc daňových přiznání, to znamená leden a březen. Tam budou ve větším počtu a častěji než dnes a budou připraveni daňovým poplatníkům přímo s pomocí s vyplněním daňových přiznání.

Věřím, že to zpětně ocení i daňoví poplatníci ve městech, kde už nebudou územní pracoviště finanční správy.

A jak to tedy bude fungovat, když se zruší územní pracoviště? Kde potom poplatníci najdou úředníky v těch termínech, jak jste říkal?

Myslím, že to bude na dohodě vždy ředitele krajské finanční správy a jednotlivých starostů. Tam já problém nevidím. Myslím, že starostové a starostky budou nápomocní, a kdyby to mělo být na obecním a městském úřadě, tak mi to přijde jako dobrá adresa.

Bude to určitě individuální, nebude to mít jedno řešení stejné pro všechny města a obce.

Mluvil jste o elektronizaci státní správy. Jste schopen zaručit, že systém elektronického podávání daňových přiznání bude fungovat a dokáže plně nahradit zrušené pobočky?

My se nebudeme bavit o elektronickém podání. Kdybychom měli jen elektronické podání, tak ty pobočky nepotřebujeme vůbec. Tady se bavíme o pomoci občanům, daňovým poplatníkům, kteří budou využívat papírové daňové přiznání. O tom se bavíme.

A tady jsem schopen garantovat, že ta pomoc bude poskytnutá. Jsem přesvědčen, že bude ve vyšší kvalitě a vyšší intenzitě, než byla až do letošního roku.

A přechod na elektronickou formu, to je zatím, jak se říká, hudba budoucnosti?

Zatím je to hudba budoucnosti. My bychom jako první chtěli mít předvyplněné daňové přiznání u daně z nemovitých věcí. Pokud to všechno půjde dobře, tak by ten systém měl fungovat už v lednu 2026, to znamená přiznání za rok 2025.

A ten systém by měl ze všech dat, která má stát k dispozici, zpracovat návrh daňového přiznání. A takhle to připravit pro každého daňového poplatníka.

Ještě zpět k úřadům. Máte v rámci zeštíhlování státního aparátu v plánu rušit i pracoviště jiných institucí, jako jsou třeba celní úřady, Úřad pro zastupování státu ve věcech majetkových a podobně?

Bezesporu o tom debatujeme. Myslím, že v 21. století by bylo ideální mít jenom republikovou působnost, a pak pružně reagovat na agendu.

Například celní zpráva ani její úkoly nejsou rovnoměrně rozmístěné po celé České republice. I tady s vedoucími správy debatujeme o větší efektivitě ve službách, které celní zpráva poskytuje.

Není populární opatření

Konsolidační balíček vzbuzuje bouřlivé diskuse a reakce. Nakolik je pro vás nepřekročitelné přijmout změny v návrhu, který vláda představila?

Já bych řekl, že nepřekročitelný je ten objem. Opatřeními pro roky 2024 a 2025 chceme snížit deficit v příštím roce přibližně o 94 miliard a v roce 2025 zhruba o 150 miliard korun.

To samozřejmě nevylučuje drobné úpravy a změny, ale budu apelovat na to, aby byl zachován tento objem. Protože to je klíčové pro zachování schodku státního rozpočtu.

Jaké připomínky jsou podle vás relevantní a které z nich případně zapracujete do finálního návrhu konsolidačního balíčku?

V této chvíli probíhá na ministerstvu vyhodnocování připomínkového řízení. Mělo by to skončit tento týden. Předpokládám, že text zákona, který schválí vláda, bude totožný, nebo takřka totožný s naší politickou dohodou a s tím, co jsme oznámili na tiskové konferenci v květnu.

Ale to nevylučuje, že v rámci legislativního procesu se v koalici dohodneme na případných změnách. Bude to teprve start legislativního procesu v okamžiku, kdy návrh projde vládou a bude odeslán do Poslanecké sněmovny.

Úspory jsou poměrně bolestivé. Jak vnímáte připomínky a tlak ze strany veřejnosti?

Ten postoj není jednomyslný. Myslím si, že většina veřejností chápe, že musíme snižovat schodky státních rozpočtů.

Máte k tomu vlastně jenom dva nástroje, případně jejich kombinaci. Buď snižujete výdaje, a to je bolestivé pro ty, kteří zatím peníze inkasovali ze státních rozpočtů. Nebo zvyšujete daně a to je bolestivé pro všechny plátce daní. Anebo přijmete mix těchto dvou opatření.

Neexistuje žádné opatření, které by snižovalo deficit státního rozpočtu a současně by bylo populární. Pro příští rok jsme přistoupili k takovému řešení, že zhruba dvě třetiny jsou na straně úspor a zhruba jedna třetina je na straně nových příjmů.

„Nebudu komentovat jednání o víně“

Pojďme teď konkrétněji k jednotlivým návrhům. Tady na jižní Moravě vzbudily silné reakce úvahy o zdanění tichého vína. To nakonec zůstalo v nulové sazbě, podobně jako v jiných zemích Evropské unie. Co vás ve finále přivedlo k tomu nulovou sazbu na tiché víno ponechat?

Nebudu komentovat průběh jednání, co zastávali buď jednotliví vyjednávači, nebo jednotlivé politické

strany. Myslím, že důležitý je ten kompromis, který jsme představili. Předpokládám, že ho budou hájit všechny vládní strany a všichni členové vlády. V konečném znění ozdravného balíčku je zachována nulová spotřební na tiché víno.

Nicméně například předsedkyně TOP 09 Markéta Pekarová Adamová přišla s návrhem na zdanění dovozového tichého vína. Jak se stavíte k tomuto návrhu?

To není možné. V rámci pravidel vnitřního trhu nemůžeme mít spotřební daň pro domácí producenty a pro dovozce. Nevím, já jsem žádný takový návrh od paní předsedkyně neslyšel. A to jsem s ní absolvoval poměrně hodně jednání na téma ozdravného balíčku.

Nevím, já jsem takový návrh neslyšel, ale není možný v rámci pravidel Evropské unie a jednotného vnitřního trhu.

O dani z nemovitosti

Jedním z kontroverzí návrhů je také zvýšení daně z nemovitostí na dvojnásobek, přičemž doposud příjmy z výběru těchto daní šly do rozpočtu obcí. Nově by část měla směřovat do státního rozpočtu. Podle kritiků tento krok ve svém důsledku zdraží lidem bydlení, ať už se jedná o majitele samotné, případně o nájemníky, kterým pravděpodobně pronajímatelé vyšší daň promítnou do nájmu. Neobáváte, že tímto krokem se zpomalí realitní trh a zdraží bydlení?

Neobávám se. Musím říct, že na tomto opatření se shoduje naprostá většina nezávislých ekonomů.

V rámci OECD máme tyto daně druhé nejnižší, jsme na 36. místě. A i po zvýšení budeme na 33. místě. Budou pořád čtvrté nejnižší. Není to populární, to jsme věděli. Nebude to věc, kterou by přivítali daňoví poplatníci, ale je to věc potřebná k tomu, abychom snížili schodek státního rozpočtu.

Jak jste říkal, v Česku je zdanění nemovitostí velmi nízké. Podle data za rok 2021 tvořila tato daň na českém HDP vůbec nejnižší podíl ve srovnání se všemi zeměmi OECD, čili nárůst daně z nemovitosti se dal očekávat. Nicméně příjmy šly dosud v celé výši obcím. Není tento krok trochu čarou přes rozpočet právě obcím, které se teď budou zdráhat sáhnout k dalšímu navyšování této daně?

Je potřeba říct, že my tam zavádíme něco jako státní část této daně. A to je na základním koeficientu jedna. Tedy pokud se už obce dříve rozhodly, že mají koeficient dva, tak to zvýšení nebude dvojnásobné, ale jen o 50 procent. Tam, kde je koeficient tři, tak bude navýšení o třetinu.

Bez ohledu na státní podíl budou mít obce stejnou možnost jako dneska rozhodnout na základě svého zastupitelstva, že tu daň může zvýšit v těch parametrech, které umožňuje zákon. A to obci zůstane a stát si z toho víc nevezme. To znamená všechny stávající příjmy z daně nemovitostí zůstávají městům a obcím i pro příští roky.

<https://www.mfcr.cz/cs/aktualne/v-mediich/2023/stanjura-prvni-predvyplnene-danove-prizn-51561>